

Vaarbewijzen voor de pleziervaart op de Nederlandse binnenwateren na 1 juli 2009

*Disclaimer: Bijgaande tekst gaat in op de gevolgen van de invoering van de nieuwe Binnenvaartwet voor vaarbewijzen en examinering voor de pleziervaart na 1 juli 2009. Juridisch gezien geldt uitsluitend de complete tekst van de Binnenvaartwet, het Binnenvaartbesluit en de Binnenvaartregeling zoals te vinden is op www.overheid.nl en die op dat moment geldig is!
NB: Hieronder wordt verwezen naar diverse websites. Zeker gedurende een korte periode rondom 1 juli 2009 kan het zijn dat deze websites nog niet zijn aangepast op de nieuwe situatie.*

VAARBEWIJZEN

De vaarbewijzen ondergaan grote wijzigingen. De wijze van afnemen van theorie-examens voor het kleine en het grote vaarbewijs is al gewijzigd. Welk vaarbewijs iemand nodig heeft, verandert sterk na de invoering van de Binnenvaartwet.

Voor de invoering van de nieuwe Binnenvaartwet bestonden de volgende vaarbewijzen:

- het kleine vaarbewijs voor rivieren, kanalen en meren (klein vaarbewijs I)
- het kleine vaarbewijs voor alle binnenwateren (klein vaarbewijs II)
- het grote vaarbewijs voor rivieren, kanalen en meren (groot vaarbewijs B)
- het grote vaarbewijs voor alle binnenwateren (groot vaarbewijs A)

De Binnenschepenwet en het bijbehorende Binnenschepenbesluit worden per 1 juli 2009 vervangen door de Binnenvaartwet en het Binnenvaartbesluit. Na de invoering van de nieuwe Binnenvaartwet komen er nieuwe vaarbewijzen bij:

- het beperkt groot vaarbewijs voor rivieren, kanalen en meren
- het beperkt groot vaarbewijs voor alle binnenwateren

Voor de pleziervaart komt er een vrijstelling van de verplichting om voor schepen van 25 tot 40 m lengte een beperkt groot vaarbewijs te hebben in de vorm van het 'groot pleziervaartbewijs'. Dit document wordt ook afgegeven in het kader van de overgangsregeling voor degenen die op dit moment met dergelijke schepen varen.

Grondgedachte voor vaarbewijzen verandert

Met de invoering van de nieuwe Binnenvaartwet is de grondgedachte achter de vaarbewijzen veranderd. Harmonisering van de vaarbewijzen in Europa heeft namelijk tot gevolg dat de vaarbewijzen steeds meer gaan lijken op de rijnpatenten. Bij de rijnpatenten kennen we het sportpatent, het kleine patent en het grote patent. Deze zijn afhankelijk van de lengte van het schip. Deze gedachtegang wordt doorgezet in de nieuwe opzet van de vaarbewijzen. Voor het radarpatent en de rijnpatenten verandert er niets. Tot nu toe kon pleziervaart in Nederland met een klein vaarbewijs toe, beroepsmatige vaart is aangewezen op het groot vaarbewijs. Als iemand met een schip van 60 m voor zijn plezier vaart en benedenstrooms van het Spijkse Veer op de Rijn blijft, was het klein vaarbewijs voldoende. Theorie-examen doen en varen maar. Dat is na de invoering van de nieuwe Binnenvaartwet afgelopen!

Wie moeten na de invoering van de Binnenvaartwet welk vaarbewijs hebben?

In artikel 14 (groot vaarbewijs), 15 (beperkt groot vaarbewijs) en 16 (klein vaarbewijs) van het Binnenvaartbesluit staat vermeld wie welk vaarbewijs moet hebben.

Groot vaarbewijs

Het groot vaarbewijs is na invoering van de Binnenvaartwet vereist voor het voeren van:

- schepen met een lengte van ten minste 40 m die gebruikt worden of bestemd zijn voor bedrijfsmatig vervoer
- passagiersschepen (bedrijfsmatig vervoer van meer dan 12 passagiers)
- sleep- en duwbotten, die blijkens een verklaring van de Minister uitsluitend als pleziervaartuig gebruikt worden, met een lengte van ten minste 40 m
- pleziervaartuigen met een lengte van ten minste 40 m
- schepen die worden gebruikt om een schip met een lengte van 20 m of meer te slepen, te duwen of langs zij vast mee te nemen

Beperkt groot vaarbewijs

Het nieuwe beperkt groot vaarbewijs is vereist voor het voeren van:

- vrachtschepen met een lengte van 20 tot 40 m (bedrijfsmatig vervoer)
- pleziervaartuigen met een lengte van 25 tot 40 m
- sleep- en duwbotten, die blijkens een verklaring van de Minister uitsluitend als pleziervaartuig gebruikt worden, met een lengte van 25 tot 40 m

Klein vaarbewijs

Het klein vaarbewijs is na invoering van de Binnenvaartwet vereist voor het voeren van:

- motorboten met een lengte van minder dan 15 meter die een snelheid van meer dan 20 km per uur kunnen bereiken (snelle motorboot)
- pleziervaartuigen met een lengte van 15 tot 25 m
- sleep- en duwbotten, die blijkens een verklaring van de Minister uitsluitend als pleziervaartuig gebruikt worden, met een lengte van 15 tot 25 m
- schepen tussen de 15 en 20 m die bedrijfsmatig worden gebruikt

Geen vaarbewijs

Voor het voeren van de volgende kleine schepen is geen vaarbewijs verplicht:

- pleziervaartuigen met een lengte van minder dan 15 m
- sleep- en duwbotten met een lengte van minder dan 15 m, die blijkens een verklaring van de Minister uitsluitend als pleziervaartuig gebruikt worden

Met een groot vaarbewijs mag iemand met alle schepen die hierboven genoemd worden varen, dus ook op schepen waarvoor een beperkt groot vaarbewijs of een klein vaarbewijs voor nodig is.

Met een beperkt groot vaarbewijs mag iemand ook op schepen varen waarvoor een klein vaarbewijs nodig is.

Examens per vaarbewijs

Klein vaarbewijs

Het examen voor het klein vaarbewijs bestaat uit 30 meerkeuzevragen voor rivieren, kanalen en meren en aanvullend 25 voornamelijk meerkeuzevragen voor alle binnenwateren. Het examen klein vaarbewijs wordt afgenomen door de VAMEX middels een beeldschermexamen kan op vier locaties alle weekdays en per locatie één keer per maand op zaterdag worden afgelegd. Het gebruik van het klein vaarbewijs wordt na invoering van de Binnenvaartwet beperkt tot een scheepslengte van 24,99 m. Vanaf 25 m lengte moet een beperkt groot vaarbewijs aanwezig zijn.

Het klein vaarbewijs wordt geldig tot de bezitter een leeftijd van 70 jaar (was 65) heeft bereikt en moet daarna iedere 5 jaar (was 3 jaar) verlengd worden middels een medische keuring (in principe met een eigen verklaring). Kleine vaarbewijzen die reeds zijn afgegeven zijn geldig tot de leeftijd van 70, 75 e.d. onafhankelijk van de huidige geldigheid die op het vaarbewijs staat vermeld.

Aanmelden voor het examen klein vaarbewijs en meer informatie via www.vamex.nl.

Groot vaarbewijs

Het examen voor het groot vaarbewijs voor rivieren, kanalen en meren bestaat uit de volgende examenvakken:

- reglementen 1
- navigatie 1
- laden en lossen
- kennis schip
- kennis vaarwater
- motorkennis
- veiligheid en milieu

Dit moet voor het groot vaarbewijs alle binnenwateren worden aangevuld met de examenvakken:

- reglementen 2
- navigatie 2

Alle vakken worden schriftelijk afgenomen (meerkeuzevragen) behalve het vak navigatie 1 dat mondeling wordt afgenomen. Na een positieve uitslag voor alle examens krijgt de examenkandidaat een schippersdiploma. Naast het behalen van de examens voor het groot vaarbewijs moet een examenkandidaat ook vier jaar vaartijd (= 4 x 180 vaardagen) kunnen aantonen.

Het groot vaarbewijs wordt verkregen door het overleggen van het schippersdiploma, de bewijzen van de vaartijd en de geneeskundige verklaring die de medische geschiktheid moet aantonen.

Een groot vaarbewijs is geldig tot de leeftijd van 50 jaar waarna het iedere vijf jaar verlengd kan worden na overleg van een positief resultaat voor de medische keuring. Vanaf de leeftijd van 65 jaar moet het groot vaarbewijs ieder jaar verlengd worden na overleg van een positief resultaat voor de medische keuring.

Meer informatie over het aanmelden e.d. is te vinden via www.cbr.nl onder zoekterm 'binnenvaart'.

Beperkt groot vaarbewijs (beroepsvaart)

Het beperkt groot vaarbewijs is nieuw na invoering van de Binnenvaartwet. Schippers die in de beroepsvaart willen varen met een schip met een lengte van ten minste 20 tot 40 m kunnen examen doen voor de beroepsvaart bij de CCV, onderdeel van het CBR. De examenvakken voor het beperkt groot vaarbewijs zijn exact gelijk aan de examenvakken voor het groot vaarbewijs. Het verschil zit in de benodigde vaartijd, drie jaar in plaats van vier jaar. Al het andere is gelijk aan het groot vaarbewijs, dus ook de medische keuringen, geldigheid van het vaarbewijs etc. Met dit diploma wordt het gemakkelijker om in te stromen in de kleine beroepsvaart. Het examen bij de CCV is gericht op het varen met schepen die bedrijfsmatig worden gebruikt. Dit examen kan ook door de pleziervaart worden afgelegd mits men beschikt over voldoende vaartijd.

Meer informatie over het aanmelden e.d. is te vinden via www.cbr.nl onder de zoekterm 'binnenvaart'.

Vrijstelling op grond van het groot pleziervaartbewijs

Schippers van pleziervaartuigen die willen varen met een schip met een lengte van 25 tot 40 m kunnen kiezen:

- examen doen bij de CCV (met drie jaar vaartijd): geeft beperkt groot vaarbewijs
- of examen doen bij de VAMEX (met praktijkexamen): geeft vrijstelling voor het beperkt groot vaarbewijs t.b.v. de pleziervaart: het groot pleziervaartbewijs

Omdat drie jaar vaartijd voor de meeste pleziervaart onhaalbaar is, is gezocht naar een haalbaar en vergelijkbaar alternatief. Het examen voor de pleziervaart moest gelijkwaardig zijn aan het examen beroepsvaart en gaat dus verder dan het klein vaarbewijs (alleen theorie-examen). Om in aanmerking te komen voor deze gelijkwaardigheid, zijn alle teksten voor het examen pleziervaart getoetst door de CCV die -in opdracht van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat- de examens voor het groot vaarbewijs afneemt. De VAMEX is door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aangewezen voor het afnemen van de examens voor de pleziervaart. Iemand die beroepsmatig wil gaan varen, gaat naar de CCV. Iemand die voor zijn plezier wil gaan varen, gaat naar de VAMEX. Het examen voor de pleziervaart is volledig gericht op het veilig en verantwoord varen met grote pleziervaartuigen.

Het oorspronkelijke examen CWO groot motorschip is van de Commissie Watersport Opleidingen (CWO) overgeplaatst naar de VAMEX. Dit vanwege de voorwaarde van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat dat het opleiden en het examineren organisatorisch gescheiden moeten zijn. Het examen, zoals dat door de CWO werd afgenomen, verschilt weinig van het examen dat na invoering van de Binnenvaartwet door de VAMEX wordt afgenomen.

De opleiding voor het examen CWO groot motorschip wordt door officieel erkende vaarscholen die aangesloten zijn bij de CWO gegeven, maar kan in beginsel door iedere opleider worden verzorgd. Het is de verantwoordelijkheid van de kandidaat om een al dan niet erkende vaarschool te kiezen. Voor meer informatie zie www.cwo.nl.

De VAMEX neemt als onafhankelijke exameninstelling het examen, bestaande uit een theorie- en praktijkexamen, af. Het theorie-examen bestaat uit 100 meerkeuzevragen. In eerste instantie zal dit een schriftelijk examen zijn, na verloop van tijd wordt het een beeldschermexamen. Indien de kandidaat geslaagd is voor het theorie-examen kan het praktijkexamen worden aangevraagd. Het praktijkexamen wordt afgenomen op een pleziervaartuig vanaf 25 tot 40 m. De examenkandidaat kan examen doen op het eigen schip, als dit aan de eisen voldoet. Per praktijkexamen doen twee kandidaten examen waarbij twee examinatoren of een examiner en een gecommiteerde aanwezig zijn. Na het slagen voor het theorie- en praktijkexamen kan de kandidaat het diploma CWO groot motorschip bij de CWO aanvragen. Bij de VAMEX kan de kandidaat het pasje groot pleziervaartbewijs aanvragen, hetgeen een vrijstellingsbewijs is voor het beperkt groot vaarbewijs. Met het groot pleziervaartbewijs mag men uitsluitend op pleziervaartuigen van 25 t/m 39,99 m varen. Met het groot pleziervaartbewijs mag men niet bedrijfsmatig varen!

Houders van het Scouting diploma MBL M3 worden gelijkgesteld met houders van het diploma CWO groot motorschip. Zij kunnen zonder opnieuw examen te doen het pasje groot pleziervaartbewijs aanvragen. Houders van erkende (beroepsvaart) diploma's kunnen ook het groot pleziervaartbewijs aanvragen, bijvoorbeeld als men van de medische keuring vanaf 50 jaar af wil omdat men alleen als pleziervaart wil gaan varen. Het pasje groot pleziervaartbewijs (zowel via de VAMEX als de overgangsregeling) is gekoppeld aan het klein vaarbewijs en even lang geldig (tot 70 jaar en daarna iedere vijf jaar verlengen). Het aanvragen van het groot pleziervaartbewijs op basis van het MBL M3, het diploma CWO groot motorschip of erkende (beroepsvaart) diploma's kan middels het aanvraagformulier dat te vinden is op de website www.vamex.nl.

Let op! Aanvragen worden alleen behandeld als het aanvraagformulier van de VAMEX volledig is ingevuld en alle benodigde bescheiden zijn aangeleverd.

Het examineren binnen de VAMEX (voor het klein vaarbewijs en voor het groot pleziervaartbewijs) is volledig wettelijk vastgelegd. Vanuit de Examenkamer wordt middels gecommiteerden toezicht gehouden. De aanmeldingsformulieren, de exameneisen, de afbakening, de toetsmatrijs, het examenreglement, de vrijstellingen etc. worden op de website van de VAMEX gepubliceerd. Zie www.vamex.nl.

Overgangsregeling voor huidige grote pleziervaartuigen

Er komt een overgangsregeling voor personen met een klein vaarbewijs die nu met pleziervaartuigen van 25 m of langer varen. In principe kunnen zij gewoon met hun schip blijven varen mits ze zich op tijd aanmelden voor de overgangsregeling. Die overgangsregeling loopt van 1 juli 2009 tot 1 juli 2011!

Vaarbewijzen voor de pleziervaart op de Nederlandse binnenwateren per 1 juli 2009

Personen die denken aanspraak te kunnen maken op de overgangsregeling dienen het aanmeldingsformulier dat beschikbaar gesteld gaat worden via de website www.vamex.nl ingevuld en vergezeld van de benodigde gegevens naar de VAMEX toe te sturen.

Let op! Aanvragen worden alleen behandeld als het aanvraagformulier van de VAMEX volledig is ingevuld en alle benodigde bescheiden zijn aangeleverd.

Voor de overgangsregeling komen in aanmerking:

- degene die aantoont dat hij/zij bij het in werking treden van de wet (1 juli 2009) eigenaar was van een pleziervaartuig met een lengte van 25 m of langer en in het bezit was van een klein vaarbewijs of zijn/haar partner en/of gezinsleden die op het tijdstip van inwerkingtreding van de Binnenvaartwet in het bezit was/waren van een klein vaarbewijs
- degene die bij het in werking treden van de wet (1 juli 2009) in het bezit was van een klein vaarbewijs en een verklaring kan tonen van de organisatie (bijv. stichting of vereniging) die, als eigenaar van een pleziervaartuig van 25 m lengte of langer, verklaart dat hij/zij bij het in werking treden van de wet mocht varen met dat vaartuig

Deze aanvragen worden beoordeeld door de VAMEX. Na een positief resultaat wordt het pasje groot pleziervaartbewijs (met een aparte aantekening '40 meter +' of 'tot 40 meter') afgegeven. Afhankelijk van het bezit van klein vaarbewijs I (rivieren, kanalen en meren) of klein vaarbewijs II (alle binnenwateren) wordt het groot pleziervaartbewijs afgegeven voor rivieren, kanalen en meren of voor alle binnenwateren.

Na 1 juli 2011 (einddatum overgangsregeling) kan uitsluitend via het theorie- en praktijkexamen bij de VAMEX de vrijstelling op het beperkt groot vaarbewijs behaald worden, het 'groot pleziervaartbewijs'.

De periode van 1 juli 2009 tot 1 juli 2011

Tot 1 juli 2011 geldt een geldig klein vaarbewijs dat is afgegeven voor 1 juli 2009 als een groot pleziervaartbewijs voor pleziervaartuigen van 25 m of langer. Voor de aanvraag van het groot pleziervaartbewijs is voor deze groep dus ruim voldoende tijd.

Personen die niet in aanmerking komen voor de overgangsregeling mogen op basis van art. 12.5 lid 2 van de nieuwe binnenvaartregeling tot uiterlijk 1 juli 2011 blijven varen op pleziervaartuigen van 25 m of langer mits zij beschikken over een klein vaarbewijs dat is afgegeven voor 1 juli 2009. Deze klein vaarbewijzen worden gedurende deze 2 jaar gelijkgesteld aan het groot pleziervaartbewijs. Daarna dient deze groep te beschikken over een groot pleziervaartbewijs dat afgegeven is op basis van het slagen voor het theorie- en praktijkexamen CWO groot motorschip.

Personen die na 1 juli 2009 over een klein vaarbewijs beschikken, mogen niet varen op pleziervaartuigen van 25 m of langer. Zij moeten het examen CWO groot motorschip succesvol afleggen om in het bezit te komen van een groot pleziervaartbewijs.

VAMEX zal in het vierde kwartaal van 2009 voor het eerst het theorie- en praktijkexamen CWO groot Motorschip gaan aanbieden. Zodra er meer informatie over het examen beschikbaar is, zal dit via de website www.vamex.nl bekend worden gemaakt.

Tarieven vaarbewijs examens en bijbehorende documenten 2009 (worden ieder jaar opnieuw vastgesteld)

Examen klein vaarbewijs rivieren, kanalen en meren (VB1)	€ 59,-
Examen klein vaarbewijs aanvullend (VBA)	€ 65,-
Examen klein vaarbewijs alle binnenwateren (VB2)	€ 77,-
Beperkt examen klein vaarbewijs (VBB)	€ 56,-
Klein vaarbewijs	€ 25,-

Theorie-examen CWO groot motorschip (via VAMEX)	€ 175,-
Praktijkexamen CWO groot motorschip (via VAMEX)	€ 385,-
Groot pleziervaartbewijs via overgangsregeling of diploma's	€ 35,-
Groot pleziervaartbewijs (via examen VAMEX)	€ 25,-

Examen (beperkt) groot vaarbewijs per schriftelijk examen	€ 66,55 (5 à 7x)
Examen (beperkt) groot vaarbewijs per mondeling examen	€ 93,75 (1x)
Groot vaarbewijs	€ 40,90

Vaarbewijzen voor de pleziervaart op de Nederlandse binnenwateren per 1 juli 2009

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

		LENGTE SCHIP (ALLEEN VAREND OF DUWEND/SLEPEND)					
		15	20	25	30	40	50
passagiersschip, veerboot.							
veerpont > 12 passagiers of $v \geq 30$ km/u							
Sleepboot, duwboot, sleep-duwboot, niet zijnde een pleziervaartuig							
pleziervaartuig	$v \leq 20$ km/u						
	$v > 20$ km/u						
overige schepen	$v \leq 20$ km/u						
	$v > 20$ km/u						

Groot vaarbewijs

Beperkt Groot Vaarbewijs

Klein Vaarbewijs

Nb: Deze tabel geeft de uitgangspunten van de vaarbewijsplicht weer. Specifieke vaarbevoegdheidsbewijzen die op basis van een vrijstellingsregeling worden afgegeven (bijv. zeilbewijs, schipper rondvaartboot) zijn niet aan dit overzicht toegevoegd. Ook zijn overige vrijstellingen (bijv. voor niet-vrijvarende veerponten) niet aan dit overzicht toegevoegd, deze worden in de Binnenvaartregeling geregeld.